

NR 1 | 2004 | ÅRGÅNG 6

HEDENBLADET

För dig i Heden, Hamptjärnmoran, Hedsvedjan, Trångfors, Framnäs, Bodforsen, Mjedsjön, Övre Heden och Slumpberget.

GLAD PÅSK!

Eolas möte med
Selma Lagerlöf,
s. 14-15.

INDEX

LEDAREN	2
A-TRAKTOR	3
FJÄRRVÄRMEN	4
TV-SPEL	5
ANSLAGSTAVLA	6
FAMILJESIDA	7
IT-SÄKERHET	8-9
FOTOGRAFEN	10-11
UTFLYKTSMÅL	13
HEDEN N:O 13	18-19
KRÅKAN	21
FRITIDSFÖRETAG	22-23

Och den ljusnande framtid är vår ...

Det ser onekligen ljust ut för byarna inom vårt område. Vi har en skola som fungerar och kommunens ledning har t.o.m. planer på att busa barn från stadens skolor ut till Heden.

VI HAR EN ICA-BUTIK i Heden som drivs och har öppet väldigt ofta.

DET FINNS SMÅ FÖRETAG som selsätter och livnär sina ägare.

DET FINNS EN KYRKA, en symbol för gemenskap och samhörighet.

VI HAR EN NATUR som ger oss rika möjligheter till härliga upplevelser vare sig vi färdas med snöskoter, på skidor, med kanot eller till fots.

LISTAN PÅ FÖRDELAR med att bo i utkanten av staden kan göras lång och jag tror väl att vi som bor här verkligen trivs med livet på landet. För landsbygd är det även om staden bara är sex km bort.

MEN ALLT KAN VÄNDA och då kan det gå fort. Facit i Åtvidaberg var världsledande på mekaniska skriv- och räknemaskiner och Åtvidaberg hade t.o.m. ett allsvenskt fotbollslag, sponsradt av Facit. Ledningen underskattade dock helt de elektroni-

ska räknarna som kom i slutet av 60-talet och sedan var det inte länge innan Facit gick i konkurs.

DET GÄLLER ALLTSÅ att noga följa utvecklingen, att inte slå sig till ro utan att hela tiden försöka bli bättre. "Den som inte försöker att bli bättre slutar snart att vara bra." Ett beslut i fullmäktige kan innebära nedläggning av skolan i Heden. Minskad köptrohet mot ICA Heden kan innebära att affären stänger. Företagen tappar lönsamheten och läggs ner. Listan på elände kan även den göras lång.

BYAUTVECKLING ÄR en ständigt pågående process där det inte går att slappna av. Låt oss noga följa utvecklingen för att gripa tillfället att bli bättre. Låt oss ständigt speja efter nya utmaningar att anta. Vi i Byautvecklingsföreningen är angelägna att fånga upp idéer som kan utveckla bygden och bära frukt. Därför, bästa läsare, låt oss ta hand om din idé till utveckling. Vem vet, kanske det blir verklighet en dag.

VI EFTERLYSER framför allt idéer om projekt som kan igångsättas inom kort. Kommunen beviljar medel till sådan som kommer till gagn för bygdens folk. Ett sådant projekt kan vara att bygga vindskydd och eldstäder vid de vackra utflyktsmål som finns runt våra byar.

Ivar Sundström

REDAKTION & ANNONSPRISER

Ansvarig utgivare: Harry Hannu. **Tidningsredaktör:** Månica Brännström. **Adress:** Hedgården, Smaragdvägen 58, 961 46 Boden. **Telefon och fax:** 0921 - 65656. **E-post och websida:** hedensby@spray.se, www.bodenonline.com/heden. **Redaktion:** Peder Bergquist (65115), Månica Brännström (65933), Anita Wikström (65084), Susanna Winblad von Walter (annonsansvarig 65932), Ragnar Nyström (65589), Erika Sjöo (344004), Ivar Sundström (65051), Råger Eklund (65990), Harry Hannu (65838). **Upplaga:** 1100 ex. Utdelas gratis till hushållen i Heden, Hamptjärnmoran, Hedsvedjan, Trångfors, Framnäs, Bodforsen, Mjedsjön, Övre Heden och Slumpberget. **Annonsbokning:** 65932, hedensby@spray.se. **Tryckeri:** Björns tryckeri i Boden. **Utgivningsplan:** Fyra gånger per år: ungefär vecka 13, 23, 38, 50.

Storlek	Pris enstaka annons	ANNONSPRISER:	
		Ideella föreningar utan vinstsyfte	Pris i för sex utgivningar
1/1	1400:-	1200:-	7200:-
1/2	800:-	700:-	4300:-
1/4	500:-	400:-	2700:-
Baksida	3000:-		

Byautvecklingsföreningen förbehåller sig rätten att avgöra om ett bidrag som insänts skall bedömas som artikel eller annons och meddela författaren sitt beslut före tryckning. För företag eller verksamhet som bedrivs i vinstsyfte gäller följande: Eftersom tidningen är registrerad som periodiskt utgiven tidskrift utan vinstsyfte och utgiven av ideell förening kommer ingen moms att redovisas eller faktureras.

*Hedens
byautveckling*

EN A-TRAKTOR HAR KOMMIT

Heden finns Kalle, lycklig ägare till en A-traktor som inväntar sommaren för sköna bilturer. Under vintern har Volvon bytt adress från Småland till Norrbotten och Boden. Bilen är ursprungligen en Volvo 745, årsmodell 1987. Skönheten är omgjord till en A-traktor av Rickard Gustavsson från Småland. Rickard har under ett halvår byggt om en taxibil med dieselmotor och sålt den till grabbarna i Heden.

Kalle ser naturligtvis fram emot att få köra omkring och ha roligt med A-traktorn innan brorsan Olle får överta den. Ser ni i sommar en stålgrå A-traktor försedd med 17,5 rums, 5-ekrade masitalityfälgar med Pirelli 215-40-17 däck glida fram i 30 km/tim längs vägarna, så är det Kalle som är ute och styr. Genom den baktill uppfällda rutan kommer ni att få höra kenwoodstereons basljud dunka fram någon melodi av Eddy Medusa. På flaket, drygt en kvadratmeter, ligger sannolikt en massa Colaburkar tillsammans med handdukar och fiskegrejor från det senaste besöket vid Aldersjön.

Karl Karlsson tillsammans med sin skönhet

Efter att ha klara körprovet kan Karls sommar bli en enda lång drömmresa med en ombyggd Volvo 745.

TEXT HARRY HANNU FOTO HARRY HANNU

Man kan se delar av bakluckan från en Volvo 745 som gör att man kan öppna hela bakrutan.

Spoiler och kjol med amerikanska positionsljus runt om.

Fjärrvärmern snart framme i Trångfors

WWW.BODENSENERGI.SE

* År 2004 - Anslutning av Gamla Hedsvedjan och Snårvägen

* År 2005 - framåt Trångfors ansluts etappvis

Erbjudande om fjärrvärme etapp 1 Trångfors skickas ut under januari 2005

Vid frågor kontakta gärna Ulf Öberg på telefon 0921-621 92

**Bodens Energi AB
Slipvägen 7, 961 38 Boden**

SPELSIDAN

Olika scener från onlinespelet "America's Army: Operations".

Våldsamma tv-spel har uppmärksammats senaste tiden. Här presenteras ett våldsamt tv-spel som USAs försvar spenderat 80 miljoner kronor på att utveckla.

TEXT JOHANNES OCH PEDER BERGQUIST **FOTO** SKÄRMKLIPP FRÅN SPELET AMERICA'S ARMY

Spelet heter America's Army och kan laddas ner gratis från Internet. Det har snabbt blivit en succé. För USAs försvar är detta ett nytt sätt att bekämpa terrorismen. Spelet utgår från USAs världsbild och de hotbilder som styr detta land. Dessutom har dess försvar problem med rekryteringen av soldater vilket detta spel förväntas ändra på.

SPELET SKALL GE en realistisk bild av det militära livet. Först måste man som spelare utbilda sig i allt från skjutövningar till att klara tester i sjukvård och förmåga att känna igen krigsmateriel. Spelet känns förvånansvärt verkligt och när man väl får

chansen att börja spela med de andra spelarna på nätet känns det som att man är speciellt utvald.

DET HÄR ÄR ETT oerhört realistiskt krigsspel. Man använder riktiga vapen, det är realistiska miljöer och seriösa regler för själva spelet. När man klarat testerna beror det på ens ranking ifall man kan komma in på ett nätspel eller inte. På serverlistan ser man dels vilken ranking man själv har och dels vilken ranking som krävs för de olika nätspel som är aktiva just då. Ens ranking börjar på tio och kan sedan bli så bra som hundra. Väl inne i ett pågående spel väljer man lag, sin egen befattning i laget, vapen, och se-

dan sätter spelet igång. Allt man gör ger antingen plus- eller minuspoäng. Snabbt lär man sig att vara oerhört försiktig med hur man skjuter eftersom det snabbt går utför om man råkar skjuta på fel person.

FÖRENKLAT KAN MAN säga att detta är USAs senaste vapen i kampen mot terrorismen. Och visst, detta är inte ett oskyldigt spel, det är amerikansk politik. Väl medveten om detta är det ett mycket bra spel. Spelaren får mycket för pengarna speciellt med tanke på att det är gratis. Spelet håller hög kvalitet, äger stor variation, är kompatibel med de flesta systemprogram och är gigantiskt till storleken.

ANSLAGSTAVLAN KÖP - SÄLJ - BYT

25 KRONOR/ANNONS (LÄMNA IN UPPGIFTER I HEDGÅRDENS BREVLÅDA ELLER PÅ E-POST TILL HEDENSBY@SPRAY.SE)

SÄLJES

SKRIDSKOR:

CCM Ultra 101, storlek 41,
knappt använda. 200:-
Marie Erenius: tel. 65115

SÄLJES

GAMEBOY COLOR:

20 spel på köpet, 400:-.
Jonathan Bergquist:
tel. 65115

SÄLJES

NYA PELTONEN LÄNGDSKIDOR:
med solomonbinding och
pjäxor storlek 37, 1000:-
Harry Hannu: tel. 65838

SÄLJES

MILITÄRPULKA:

med skacklar och
kapell, 1200:-
Harry Hannu: tel. 65838

KÖPES

LÖPARSKIDOR till barn 5 år.
Susanna Winblad von Walter:
tel. 65932

KÖPES

KOPIATOR. Anita Vikström:
tel. 65084

GLASJOUREN

**Vi löser dina
problem**

- *Bilrutor
- *Altaninglasningar
- *Fönsterglas
- *Växthusplast,
Plexi, Lexan
- *Reklamskyltar
- *Bildekor

Slipvägen 2
961 38 Boden

**Tel dygnet runt
0921-50100**

info@glasjouren.se

**Välkommen till oss!
Marcus och Lars-Åke**

6 december 2003
Tim Gabriel Johansson, Ingela och Kent.

7 december 2003
Wilma Maria Bergvall, Conny och Marita,
syskonen Gustav och Anton.

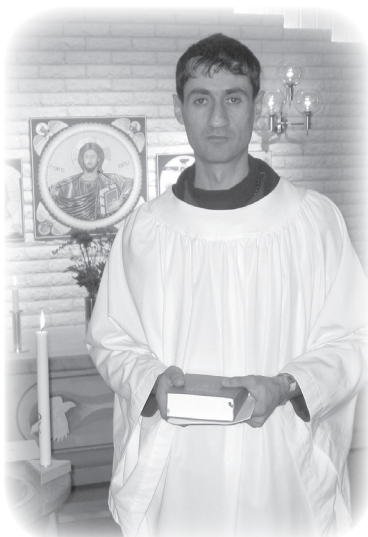
20 december 2003
Nils Joel Lindqvist, Henrik och Agneta,
storasyster Johanna.

26 december 2003
Kerstin Sanna Annikki Nyberg Vanhatalo, Sanna
och Jörgen, syskonen Sebastian och Lisabet

15 februari 2004
Amanda Cornelia Hansson,
Tobias och Malin.

29 februari 2004
Jean Alhabib.

29 februari 2004
Anna Linda Elisabet Nilsson, Pär och Anna-
Lena, syskonen Kristoffer och Emma.

Alltmer av den information som vi använder är skapad av eller bärs av ett informationssystem.

TEXT IVAR SUNDSTRÖM

FOTO PEDER BERGQUIST

IT-SÄKERHET - FÖR DEN VANLIGE

Fundera nästa gång ni handlar på Domus. Kassan är ansluten till en dator som tar hand om pengarna och när kommunikationen försvinner kan man faktiskt inte handla. Informationssamhället är kanske här men det har gjort oss väldigt sårbara. Regering och riksdag har sett så allvarligt på riskerna i det moderna samhället så man har inrättat myndigheten Krisberedskapsmyndigheten. Det är en myndighet som ska svara för att vårt samhälle är robust och stryktåligt.

SOM PRIVATPERSONER använder vi allt fler PC för att lösa en mängd olika uppgifter. Den här tidningen är till 99,9 procent producerad av datorer, åtminstone fram till tryckpressarna. Vi betalar våra räkningar över Internet, vi skickar vår post elektroniskt, vi skriver våra brev med hjälp av datorer och alla kanske inte har funderat så noga över riskerna med att använda en PC.

FÖRST OCH FRÄMST ska vi nog fundera över vilka risker som finns och vad det är som vi är rädd om. Tänk efter vad som händer om din PC blir stulen, vad skulle vara värst att ersätta den stulna datorn eller att återskapa den information som fanns lagrad. Tänk t.ex. om en släktforskare lagrat åratals forskning i sin hårddisk och så helt plötsligt gick informationen inte att ta fram. Det vore ju en katastrof! Men den andra delen av den tanken, hur sparar jag information så att den går att återläsa? Det är inte särskilt

svårt att spara viktiga filer på diskett eller CD-ROM eller att lagra informationen på någon webbplats med datalagring. Genom en vettig backup hantering kan jag skydda mitt data-material mot diskkrascher eller oönskad radering.

ETT ANNAT HOT är givetvis datavirus. Virus är ett stort begrepp och det finns många elaka saker som kan drabba oss. Inom IT-säkerhetsbranschen pratar man om elak kod som ett begrepp. De vanligaste elakheterna är virus, maskar och trojaner och jag ska beröra dem något.

Virus är ett litet program som installerar sig på din PC. Du får dem oftast genom att öppna en bifogad fil som kommit med e-posten. Maillet kan mycket väl vara avsänt från en av dina kamrater, vissa virus söker upp din adressbok och postar sig själv vidare. Ofta är texten på engelska och det är ju rätt ovanligt att vi svenskar mailar till varandra på engelska.

Maskar smittar via ett nätverk och den söker sig själv vidare i nätet. En regel med maskar är att när man upptäcker ett maskangrepp har den redan smittat hela nätverket. Den senaste virusplågan har alla varit maskar.

Trojaner är små program man gömt i andra program. Man kan ladda hem ett spel som fungerar alldeles utmärkt men i bakgrunden, osynligt finns en trojan som registrerar allt du gör. En trojan är NetBus. Med detta program kan du ta över kontrollen av en annans PC var som helst i

världen. Exempel på vad du kan göra är: öppna CD-läsaren, kasta om mustangenterna så att vänster musknapp blir höger, visa bilder, spela upp ljud, ta över tangentbordet m.m. Trojaner är rätt svåra att skydda sig emot, var försiktig med vad du laddar ner. Kaza, ett program för att dela och byta filer, verka ha gott om trojaner. Mot elak kod finns det bara ett skydd, ett bra antivirusprogram! Vilket märke du väljer spelar mindre roll, dom är bra allihop. Just nu använder jag ett från Symantec och är nöjd med det. Norton antivirus fungerade bra även det. Det viktigaste med ett antivirusprogram är att man håller det uppdaterat, det skrivs minst 100 nya virus i veckan. Jag har ställt in mitt antivirusprogram så att det kontrollerar om det finns nya uppdateringar att hämta och om det gör det, installerar programmet dem själv. På det viset är mitt antivirusprogram alltid uppdaterat mot de senaste virusen.

ANDRA HOT ÄR HACKARE som försöker komma åt min PC. Genom att på olika sätt kartlägga min dator kan man upptäcka brister där det går att komma in i min PC. Är du rädd för hackare ska du skaffa en brandvägg (fire-wall). Det finns både hård- och mjukvarubrandväggar. En hårdvarubrandvägg är en egen burk som kopplas mellan Internet och din dator. Du får en bra hårdvarubrandvägg för 8-900 kr. En mjukvarubrandvägg är ett program som installeras på din PC och vissa av dem är gratis. Jag

har använt ZoneAlarm och Symantecs och bägge fungerar bra. I en brandvägg sätter man upp regler över vad som är tillåtet, man vill givetvis kunna surfa och ta emot e-post. Då måste dessa portar vara öppna för att trafiken ska komma in. Andra portar stänger man igen så att en elaking där ute inte kan ta sig in bakvägen.

ALLT FLER BETALAR räkningar över Internet. Banken tillhandahåller ett lösenord eller en dosa som skapar lösenord. Den säkerhet som banken tillhandahåller tycker jag är tillräckligt bra, åtminstone så länge banken går in och täcker eventuellt trassel. Att däremot lämna ut sitt kontonummer över Internet är jag tveksam till. Du vet ju inte vem du handlar med och risken för missbruk av ditt kontonummer är möjligt. Jag har inte vågat lämna ut mitt kontonummer än och är tveksam om jag någonsin ska göra det.

DET FINNS ETT BRA program för föräldrar som tycker att barnen sitter för mycket framför datorn. Programmet heter Enuff och där kan man ställa in hur länge barnet ska få använda datorn. Jag tror att man kan lägga upp några användare så att storebror inte, med nävarnas rätt, använder datorn hela tiden. Man kan även lägga in spärrar för sidor som inte får besökas. För att kunna ställa om tiden krävs att man är administratör och det bör nog mamma eller pappa vara.

Kaffekaskan

-Peromouse o steikefleske jer gott, tjöttbullan jer o gott, å kalsoppa jer gott. Men borti åll koekemäten titsch jö kaffekaskan jer gåodest.

Översättning från bondskan:
-Potatismos och stekt fläsk är gott, köttbullar är gott och kalsoppa är gott. Men av all kokt mat tycker jag nog kaffekask är godast.

FÖRBJUDEN TIPPNING!

För att öka trivseln på Hedens badplats (vid älven) under sommaren, kommer det att vara förbjudet att tippa brännbart material i området perioden 1/5 - 1/8.

Hedens Byalag

NÅGRA GODA RÅD:

- * Skydda dina filer genom att säkerhetskopiera dem. Förvara kopiorna på ett säkert ställe.
- * Lämna inte ut lösenord eller kontonummer. På Internet vet du aldrig vem som är ond eller god.
- * Använd ett bra antivirusprogram. Uppdatera ofta!
- * Använd gärna brandväggar för att hålla koll på trafiken.
- * Uppdatera dina program. Programmakarna skickar ut uppdateringar så fort ett säkerhetshål upptäcks. Det kräver lite tid men skyddar din dator.
- * Lita inte på e-posten. Det är lätt att läsa andras e-post. Vill du skicka något som är hemligt, använd ett krypteringsprogram. PGP lär vara rätt bra.
- * Fundera över om du ska ladda ner programvaror. Det finns många sätt att gömma t.ex trojaner eller annat mindre önskvärt i programmen.

EN FOTOGRAF I HAMPIS

Hedens byautvecklingsförening har ambitionen att uppmärksamma våra företagare. Vi tror att grunden för en positiv utveckling är blomstrande småföretag.

TEXT IVAR SUNDSTRÖM

FOTO DYVEKE HEDSTRÖM

Dyveke Hedström, ägare till "Fotograf Dyveke", driver visserligen sin rörelse inne i stan men eftersom hon är bosatt i Hamtjärnmoran tyckte vi att hon var värd ett besök. Det blev ett spännande möte med en kvinna som visar en företaganda som går utanpå det mesta.

DYVEKE KOMMER från Jämtland. För 12 år sedan mötte hon kärleken i Tomas. Familjen bor på Spelvägen i ett rosa hus med en pittoresk rotunda. Familjen består, förutom Tomas, av två barn samt en hund. Fotografering har alltid varit ett stort intresse och drömmen att bli fotograf har funnits i många år. Nu blev det inte fotografering utan en utbildning i dräkt och design. Av diverse orsaker lämnade Dyveke den banan och funderade om det inte var dags för något nytt. Under sin tid som designer hade hon fotat och gått fotokurser så flickdrömmen hölls levande.

FÖR SJU ÅR SEDAN kontaktade hon fotograf Mats Wallström som hade ateljé på Ringvägen och undrade om hon kunde börja sin lärling hos honom. Han var lite tveksam. Han förstod ju att Dyveke tänkte starta eget och tanken på att lära upp en konkurrent var inte särskilt lock-

ande. De kom dock överens om att träffas och äta lunch tillsammans. Under den lunchen fattade Dyveke beslutet att köpa ateljén av Mats. Mats hjälpte henne sedan med att komma igång med den nya rörelsen vilket Dyveke tyckte var en mycket lyckad lösning. Det var givetvis ett tufft beslut att köpa en fotofirma. Förutom egen insats fick hon EUpengar för att komma igång.

JAG FYLLS AV BEUNDRAN för någon som vågar ta ett sådant kliv ut i det okända men "den intet vågar intet vinner". Hennes första utmaning var att locka till sig kunder. På den tiden åkte bodensarna till Luleå för att bli

fotade. Dyveke såg över sin produktportfölj och lyckades, med tråget arbete, vända kunderna mot Boden. Hon berättar stolt att hon nu har kunder från Haparanda, Pajala, Kalix och från Luleå. Hon tror att hon har minst lika många kunder från Luleå som från Boden.

DYVEKE BERÄTTAR att det tog henne sex år att aklimatiseras till Bodensare. För två och ett halv år sedan flyttade hon ihop med en ramaffär i den lokal hon nu har på Kungsgatan. Det är en lyckad kombination. En gör foton och en gör ramarna. Tyvärr flyttade ramaffären ut, och hon blev

ensam i en onödigt stor lokal. Hon har planer på en mindre lokal i övre delen av stan. Det är rätt svårt att anställa personal. Hon ger en känga till Arbetsförmedlingen som hon tycker inte anstränger sig för att skaka fram lämplig butikspersonal. Hon tycker att man lite väl bunden av sitt regelverk.

VAD JOBBAR då en fotograf med? Jag tänker väl i först hand på spädbarn och brudpar. "Jo," säger Dyveke, "så är det väl men jag kan erbjuda andra produkter." Hon jobbar mycket åt företaget. Det är bilder på företagets produkter och produktpresentationer men även chefer och grupper, exempelvis företagets ledningsgrupp. Inom det militära är det chefer som fotograferas. När ett förband byter chef är det tradition att den avgående chefens porträtt hängs upp på lämplig plats, t.ex. på mässen. Dessa bilder, berättar Dyveke är rätt traditionella. Här finns knappt utrymme för konstnärliga konstgrepp, ett strikt foto i en traditionell ram. Ett foto som går i stil med de övriga i raden av chefsporträtt. Inom det militära kan det även vara bilder av upklädda kadetter med dito dam, muckarbilder av både enskilda och plutoner.

VI AVBRYTS AV EN MAN som kommer in i ateljén. Han har skadat foten utanför Western Farm och tvistar nu med försäkringsbolaget om ersättning. Dyveke fotograferar foten så att skadan tydligt syns på bilden. Den sortens fotografering hade jag ingen aning om att den förekom. En rolig produkt är make up bilder. Det är flickor i 15-25 som vill bli fotade när de gjort sig fina. Jag föreslår att hon ska erbjuda den produkten till killar också och det tycker hon är en bra idé. Skolfoton är ett område där hon ännu inte kommit igång. Marknaden domineras av två stora aktörer men det finns planer på att hon ska "lägga in en högre växel".

PÅ VÄG HEM tänker jag att det är sådana som Dyveke, som vågar satsa ut i det okända som förtjänar respekt. Ett bra exempel på en lyckad småföretagarsatsning och massor av envishet.

En nyhet inom fotograferingen är något som kallas Lifestyle. Det är ett

anorlunda sätt att fota, det händer något i bilden, det finns en rörelse som ger bilden liv och vitalitet. Vill du titta på hennes bilder besök hennes hemsida: www.fotografdyveke.com.

•••••
ENLIGT STATISKA CENTRALBYRÅN
 • finns det 44 kvinnor som har för-
 • namnet Dyveke. Av dessa har 14
 • namnet Dyveke som tilltalsnamn/
 • förstanamn. Det är ett danskt namn
 • betyder "vit duva".
 •••••

Lifestyle en nyhet inom fotograferingen. Nedan syns en del av lokalen "Fotograf Dyveke".

KULTUR- KAFÉ

24 januari genomförde Hedens byalag ett kulturkafé på Hedgården.

TEXT ANITA VIKSTRÖM

FOTO ANITA VIKSTRÖM

1. Kökspersonalen bestod av Ruth, Börge, Gunilla och Bengt (ej med på bild).
2. Tomas Flodström visade några sina alster. Han gör vad som helst i olika träslag. Tomas har knivkurser.

3. Inga-Lill Ruthqvist gör dopklänningar och quiltade täcken.
4. Ove och Maj Nilsson visar sina smörknivar och salladsbestick för Britta Johansson.

LOPPMARKNAD

15 MAJ
kl. 11-15

För att hyra bord
kontakta Ragnar Nyström
Tel. 65589

HEDENS BYALAG

I GAMLA SKIDSPÅR

TEXT OCH FOTO LENNART VIKSTRÖM

Denna gång styr jag mina skidor till ett utflyktsmål som jag åkte många gånger till som tonåring. Det utspelade sig på 60-talet när det var skidor som gällde som färdmedel för oss ungdomar. Jag och mina kompisar brukade åka en slinga som vi kallade för Solspåret. Den gick från Hedavan till Fisktjärnen och Sladatjärnen, ut över skjutfältet till Mockträsket. Vi åkte detta spår på vårvintern när det var fint väder, finessen med den sträckningen var att man hade solen i ansiktet hela dagen och vi kunde sola samtidigt som vi fick motion.

Det finns en alternativ väg och det är att åka upp till Kälkmyrtjärnen. Nackdelen är att vägen dit upp inte är lika solig beroende på att det är mer skog där. Är man uppe vid Kälkmyrtjärnen vid 10.00 - 11.00 får man åka mot solen, sedan förbi Fågelåsen och mot Hundsjön i Vändträsk. Om färden har tagit några timmar har man solen i ansiktet när man åker NV längs träsket.

Från Vändträsk finns flera skoterleder mot Heden, är orken kvar är det bara att åka skidor tillbaka, annars går det att ringa efter taxi.

Feltolkning

Kompanichefen står framför sina män och instruerar om det stundande generalbesöket.

-Till i morgon skall här städas och göras rent. Glöm inte att låsa in alla verktyg och andra lösa saker. Kalle från Södra Bredåker kan inte låta bli att kommentera och säger.

-Bo jer he för in general som jer tjowäkta!

Översättning från bondskan: Vad är det för en general som är tjuvaktig.

Fakta / Selma Lagerlöf

Född 1858 på Mårbacka gård i Östra Ämterviks socken i Värmlands län. Vid 3 ½ års ålder drabbades hon av en sjukdom och fick ont i ena benet. En sjukdom som skulle följa henne genom hela livet. Avled 1940. Levde sitt liv utan man och barn.

År 1909 Nobelpriset i Litteratur

År 1914 Invald i Svenska Akademien (som första kvinna)

Några kända verk:

- År 1891 Gösta Berlings saga
- År 1901-02 Jerusalem del 1-2
- År 1907 Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige
- År 1914 Kejsarn av Portugallien

Red anm.

Selma Lagerlöf, besökte 1918 eller 1919, Edefors några sommarkvarter. Skälet till att hon besökte Edefors kan ha varit att skapa inspiration till några av sina verk som författare. Selma hade hunnit bli 60 år och hade haft svårt att skriva under en period under första världskriget (1914-1918) Selma gav ut romanen "Bannlyst" som är en mycket pacifistisk bok år 1918.

Eola Lundgren berättar om hur hon som barn träffade författarinnan Selma Lagerlöf.

TEXT HARRY HANNU FOTO GAMLA FOTON

MÖTET MED SELMA

Eola och storebror Valdemar.

Eola Lundgren är född 1914, och uppvuxen i Edefors, med fem syskon. Hon flyttade hemifrån då hon var 21 år. Hon är nu bosatt i Heden. Pappa Alfred Mattsson född år 1877, mamma Eleonora Mattsson (som ogift Hansson) född år 1875.

EDEFORS, EN BY 1,5 mil nordväst om Harads, längs väg 97 mot Jokkmokk, ligger vackert belägen på norra älvstranden av Luleälven.

På platsen fanns Edefors turisthotell, Sörgården och Kronogården. Turisthotellet hade 6 rum, matsal och salong. Turisthotellet hade tre anställda och var som regel endast öppet under sommarsäsongen.

Eola och hennes familj bodde i en fastighet som tidigare varit personalbostad till Turisthotellet. I Edefors fanns cirka 20 talet fast boende plus besökare och hotellgäster.

På familjegården hade man en handfull kor, en häst, får, höns och grisar.

Pappa Alfred jobbade i skogen och med vägarbete innan han skaffade personbil och lastbilar på senare år. Av Porjus kraftverk arrenderade familjen mark för att kunna odla potatis och skörda hö till kreaturen.

Årligen arrangerades marknad i Edefors. Folkskola fanns i Mellanedet.

SELMA LAGERLÖF, en stor, bastant kvinna iklädd en grå och ljusbrun fotsid klänning med kofta och hatt, haltade fram med lilla Eola. Hand i hand på den dagliga promenaden vandrade de längs grusvägen till Forsbron dryga kilometern från Edefors. Längs landsvägen gick Selma i egna tankar utan att prata med Eola. Selma hade kommit överens med Eolas mamma om att få ta med sig flickan som sällskap och eventuell hjälp om så skulle behövas. Väl framme vid den plats vid älven där vattnet strömmade fram och brusade som mest, sökte Selma en lämplig sten att sätta sig på. Med ansiktet riktat mot vattnet som forsade fram mellan stenarna, solen som värmdes pannan och kinderna och det vackra landskapet plockade hon fram anteckningsmaterial från kjolfickorna och gjorde små anteckningar, inspirerad av omgivningen och de tankar som rörde sig i henne.

Samtidigt skuttade 4-5 åriga Eola omkring barfota längs älvstranden och lekte för sig själv, utan att störa eller på annat sätt kommunicera med Selma. Tiden föreföll mycket lång och verkade aldrig ta slut. Inget att dricka eller äta, bara vänta på att Selma blev klar så att de kunde gå hem till Edefors igen. Samma sak upprepade sig några dagar i följd.

SISTA GÅNGEN som den dagliga promenaden kommit halvvägs till Forsbron hade Eola tröttnat på promenaden och den kommande väntan vid älven.

Hon sa till Selma:

- Jag måste gå hem!

Selma frågade

- Varför det ?

Eola svarade

- Jo, för mamma gråter.

Varpå Selma och Eola vände tillbaka till Edefors.

VÄL FRAMME, stod mamma Eleonora på farstubron och såg på när de återvände. Eleonora frågade varför Selma och Eola redan var tillbaka. Selma berättade då vad Eola hade sagt till henne. Eola lyssnade till samtalet och skämdes för att hon ljugit, hon försökte se åt något annat håll för att inte möta mammas blickar. Selma och Eleonora nickade till varandra utan att säga något mer. Därefter gick Selma tillbaka till sitt rum i turisthotellet.

Gråå vardag? Lite färg skulle inte skada...

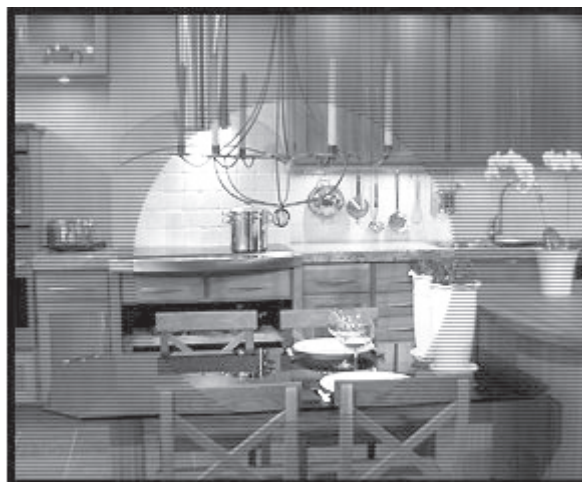

Kom in och hämta
vår inspirations-
broschyrer, som kan hjälpa
dig att sätta färg på tillvaron.

Flügger färg

FÄRGHANDLAREN I BODEN AB
HERMELINGGATAN 1
961 73 BODEN
TEL: 0921-168 00

KÖK *Specialisten*
Skeppsbrogatan 48 Luleå.
Tel. 0920 22 75 00

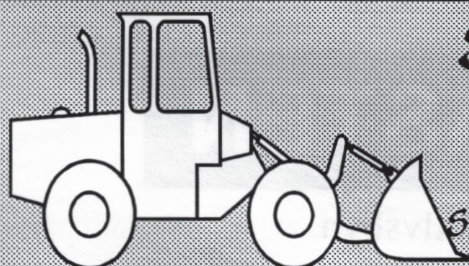
KÖKSPECIALISTEN I LULEÅ AB
SKEPPSBROGATAN
48 972 31 LULEÅ
TEL 0920-22 75 00,
FAX 0920-22 75 05

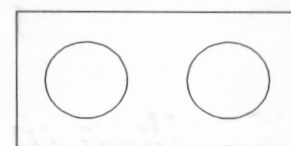
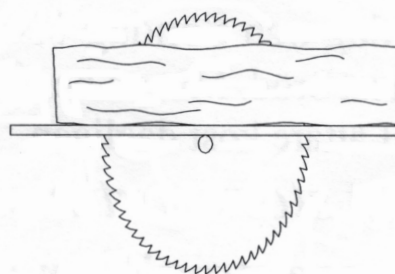

Bernt Eriksson är fotografen som hade kameran redo när ett gäng glada hedbor fångat en ko på rymmen. Vilka är personerna på bilden? Kom in med förslag till Hedgårdens brevlåda eller skicka E-post till hedensby@spray.se.

Söderström Hans Traktorrörelse

Snärvägen 4 961 44 Boden 0921-65400

Tillverkning
av takspån

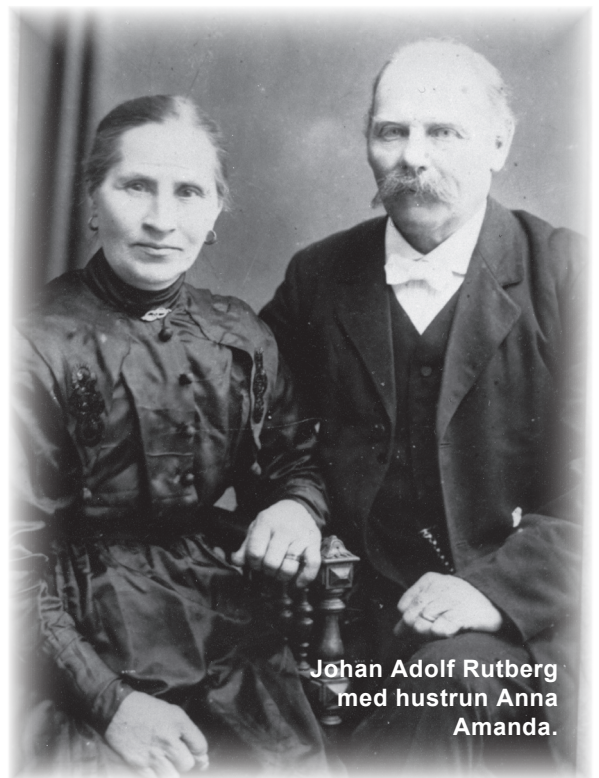
Legosågning
och klyvning

Timmerdass
med sticktak

-Du hittar oss i Hedsvedjan eller på fax 0921-65580

HEDEN N:O 13 "GRESCH"

Johan Adolf Rutberg
med hustrun Anna
Amanda.

Heden 13

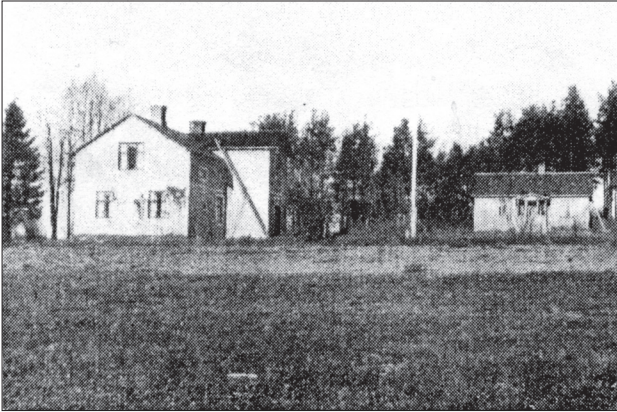
Postadr.: Hednoret. Tel. 6509 Boden.

Areal: Total 45 har, därav 10 åker, 27 skog. Tax.-v. 10.100.

Jordart: Sand- o. lermylla på pinnmo- eller mjäl- botten samt lerbotten. Skogsbest.: Barrskog. Den stora manbyggn. uppf. 1904, den lilla 1938. Ekonomi- byggn. uppf. 1932. 1 häst, 7 kor, 1 ungdjur, 1—2 svin. Gården till släkten för 55 år sedan genom köp av nuv. äg:s morfar J. F. Sundberg.

Äg.: Artur Vilhelm Rutberg f. 25/10 1886. Son till nämndeman Johan Adolf Rutberg o. h. h. lärarinnan Anna Amanda f. Sundberg. Gift 19 med Ellen Maria f. Nyström. Barn: Bengt, Adèle, Greta, Alf, Berit.

Bild av Heden N:o 13 från 1950-talet.

Adress: Smaragdvägen 68.

Ägare: Tore Kostenius.

Gårdsnamnet av "Grels" Olsson ägare på 1600-talet.

TEXT LARS SUNDSTRÖM (tel 65028 för rättelser och tillägg)

FOTO PEDER BERGQUIST och GAMLA KORT

Ar 1805 ägdes gården av Lars Nilsson. 1803 köpte han hemmanet på 12/128 mantal.

VID LAGA SKIFTE 1844-57 hade hemmanet endast en ägare Hans Hansson. År 1859 delades hemmanet i två delar mellan Isak Olof Rutberg och Hans Peter Lindström. Båda gifte sig med döttrar till Hans Hansson och hans hustru Anna Stina Hansdotter. Med Laga skifte följde att flytta från byn till Flakakläppen (området kring N:o 13 i Hednoret). På 1872-års karta finns mycket riktigt ett hus på

Flakakläppen, på landsvägens östra sida (se den något otydliga kartan på föregående sida).

ISAK OLOF RUTBERG (12/5 1827) gifte sig med Maja Brita Hansdotter (född 8/2 1824). De fick sju barn varav en pojke med namnet Johan Adolf (född 29/8 1860). Denne Johan Adolf Rutberg gifte sig 23/4 1882 med Anna Amanda Sundberg (född 24/1 1863 i Vittjärv).

DE FICK TIO BARN. Det tredje barnet var Artur Wilhelm (född 25/10 1886). Han gifte sig 5/7 1919 med

Ellen Maria Nyström (född 22/4 1891) från Heden N:o 1. Deras barn: Bengt Gunnar (född 29/12 1919), Elsa Adèle (född 5/1 1923), Greta Mona (född 25/3 1927), Alf Valdemar (född 20/7 1931, dog vid en olyckshändelse på gården i tonåren), Berit (född 1933).

ARTUR RUTBERG KÖPTE gården med 6/128 mantal år 1925 av fadern Adolf. Efter Arturs död tog sonen Bengt över gården. När Bengt dog, som ogift, köptes gården av hans syster Adèle.

Medlemsavgiften i Hedens byautvecklingsförening är för år 2004 fortfarande 50:- för enskild och 100:- för familj. Betala gärna med det medföljande inbetalningskortet.

Hedens byautvecklingsförenings styrelse.

*Hedens
byautveckling*

bankgirot		INBETALNING/GIRERING AVI		Nr 002617
Medlemsavgift för år 2004		Familjemedlemmarnas namn: _____		
Familjemedlem ☐ 100 kr		_____		
Personmedlem ☐ 50 kr		_____		
Betalningsavskändare (namn och postadress)		Betalningsmottagare (endast namn)		
_____		Hedens Byautvecklingsförening		
Från bankgirott (vid girering)	Belopp kronor	Öre	Till bankgirott (ifyls alltid)	Inbetalningsavgift (ifyls av banken)
			5244-7802	
SIRIV ELLER STÄMPLA RIKTET PÅ TÄTT NEDAN AVSETT FÖR MASKINELL LÄSNING				
H	#	#		52447802 #45#

PÅSKEN
2004

JESUS HAR
UPPSTÅTT!

PÅSK I MIKAELSKYRKAN:

- 8/4 KL. 18.00
SKÄRTORSDAGSMÄSSA.
- 11/4 18.00 FESTMÄSSA PÅ
PÅSKDAGEN. KÖREN
EXODUS SJUNGER,
PÅSKMIDDAG KL. 16.00.
- 18/4 KL. 18.00 KVÄLLSMÄSSA.
- 25/4 KL. 18.00
FÖRBÖNSGUDSTJÄNST.
- 2/5 KL. 18.00 "MINNS
DU SÅNGEN", LOKALA MUSIKER.
- 9/5 KL. 18.00 KVÄLLSMÄSSA.
- 16/5 KL. 15.00 GRUPPERNAS
AVSLUTNING. VÅRKAFÉ MED
SERVERING.
- 20/5 KL. 8.00 GÖKOTTA PÅ
LÅNGBERGET.

"Varför söker ni den
levande här bland de döda?
Jesus är inte här, han har
uppstått." (Lukas 24:5-6)

**MIKAELSKYRKANS FÖRSTA
DOPÄNGEL.** För varje barn
som döps kommer vi att hänga
upp en ängel i dopträdet med
den döptes namn och dopdag.
När det sedan gått några år får
den döpte komma och hämta sin
dopängel och förvara den i sitt
 eget hem. Dopängeln är en sym-
bol för den skyddsängel som
finns vid vår sida genom livet.

KONTAKTA MIKAELSKYRKAN:

MONICA (PEDAGOG) 65950,
REBECCA/MARITA (DIAKON) 65951,
LENA (KANTOR) 65960,
KRISTINA (HUSMOR) 65969,
PEDER (PRÄST) 65964.

Kråkan är ingen vårfågel men vi vill ändå uppmärksamma denna undervärderade fågel.

TEXT IVAR SUNDSTRÖM

CORVUS CORONE

KRÅKAN

Kråkan flyttar under den strängaste vintern. Nu, i slutet av februari, har kråkan kommit tillbaka och får därmed symbolisera alla de vårfåglar som ännu inte kommit. Kråkan är ca 47 cm lång. Den är grå på ryggen och undersidan, i övrigt helsvart. Kråkan förekommer allmänt i hela landet och föredrar miljöer i närheten av bebyggelse eller odlad mark, men kan förekomma långt in i skogstrakter och i den yttersta skärgården. Den är allätare och äter exempelvis as, avfall, säd, mask, fågelägg och fågelungar. Den har ett kraxande läte, vanligen upprepat flera gånger.

KRÅKAN HÄCKAR vanligen högt upp i en grenklyka i ett barr- eller lövträd. Det är huvudsakligen honan som står

för bobygget. Boet består av torra kvistar, jord och lera. Vanligtvis bildar arten livslånga revir. Kråkan hör till våra mest spridda häckfåglar och finns i hela landet. De fåglar som häckar i fjällbjörkskogens övre del utnyttjar dessutom i stor utsträckning fjällhedarna för födosök, något som gör kråkan till den kanske mest anpassningsbara och vidspridda arten i den svenska fågelfaunan. Vanligtvis stannar den i landet året om, men norrlandskråkorna flyttar söderut under vintern och kan då söka sig till kontinenten och England. Antalet häckande par av Kråkan uppskattas till 250000 - 500000.

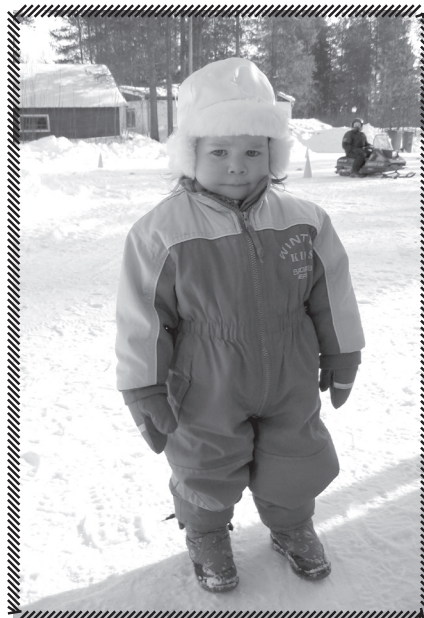
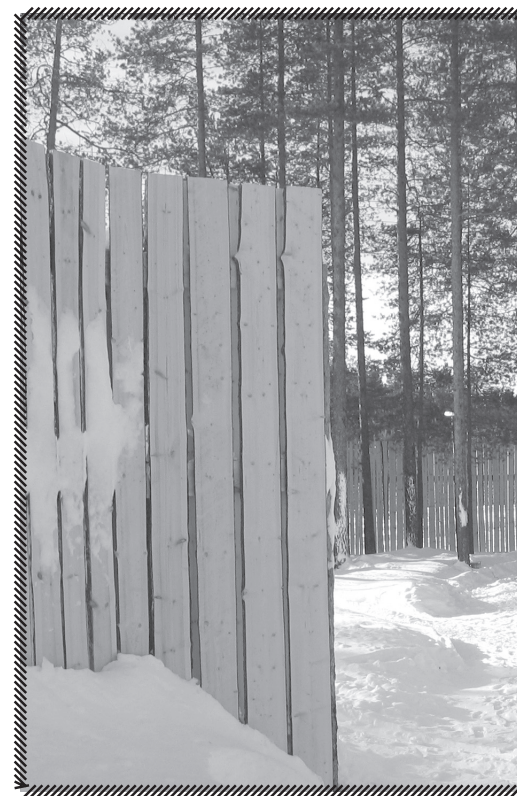
KRÅKAN ÄR ENLIGT SVENSK folketro en av fågelvärldens mest intelligenta varelser: "Bryter hon benet av sig,

spjälkar hon det själv med grässtrån." (Liden, Medelpad). "Har hon löss, befriar hon sig från dessa genom att som räven lägga sig i vatten." (Sibbo, Sv. Finland). Dessa påståenden är en smula överdrivna, men kråkan är inte lika bunden av instinkter som andra fåglar och lär sig därför snabbt nya saker. Man har t.ex. funnit att kråkor ibland vittjar fiskarnas saxar och ståndkrokar vintertid genom att dra upp revarna och äta betesfisken.

KRÅKAN VAR I GAMLA tider ansedd som Odens fågel. Så småningom övergick den i folkmedvetandet mer och mer till att bli Hins fågel. Därmed följde att kråkan ansågs ha en del att göra med häxor och "kloka". Häxorna kunde uppträda i kråkgestalt och tysk folketro uppger, att när häxorna samlades hos fan, uppvaktades den onde av kråkor och själva kunde de ha umgänge med honom i kråkgestalt. När en trollkunnig människa dog, syntes kråkor vid dödsbänken. Vid självmördares gravar såg man dem ofta samlade.

Lisa Thomas fyllde två år och firade det med att åka skoter. Barnkalas med FritidsCompaniets ägare Håkan Lindholm. Emma, Martin, Emma, Niklas och Alexander provade den gröna skotern. Inne i den sköna värmen i "Moskoselskåtan" väntade pizza.

Vi har ett äventyrsföretag i Hedsvedjan, visste ni det? När jag fick veta det blev jag nyfiken och begav mig därför dit för en intervju.

TEXT MÅNICA BRÄNNSTRÖM

FOTO PEDER BERGQUIST

ÄVENTYR I HED-SVEDJAN

Företaget heter Fritids Companiet och finns i Moderna transporters gamla lokaler. Ägare och idémakare är Håkan-Lindholm. Håkan, frun Birgitta, tvillingarna Emma och Ida 9 år, "stor Emma" 12 år och Emil 10 år är bosatt på Torpgården.

DÅ JAG KOMMER till mötet med Håkan är han i full färd med att skicka ut en familj på skoter i ett underbart vinterväder. Det är familjen Nyrén som ska iväg på en skoterfärd. Det är pappa Erik, mamma Anneli och deras två barn Emilia 4 år och

Molly endast 3 månader. Anneli och barnen placerar sig i pulkan, Erik tar plats på skotern och efter instruktioner av Håkan bär det iväg mot vidderna.

FÖRSTA FRÅGAN jag ställer till Håkan är varför han valde just lokalen i Hedsvedjan av alla ställen i kommunen. Håkan berättade att han kört taxi i 13,5 år och att han tidigare har haft sin taxirörelse i dessa lokaler. Han sålde företaget men behöll lokalen och tog steget ut för att förverkliga en idé som han hade. Sitt nya företag startade han i december 2003 och ser stora potentialer med både lokalen och området.

HÅKAN ÄR MÅNGSYSSLARE vilket är både praktiskt och många gånger ett måste. Han tycker om att arbeta och har själv byggt och reparerat för att få lokalen att se ut som han vill. Även maskinerna, pulkor och annat reparerar han själv. "Man måste kunna en hel del själv annars går det inte" säger han. Man får inte vara rädd att arbeta och då passar det ju utmärkt att man som Håkan alltid vill ha något att göra.

SAMARBETE ÄR VIKTIGT anser Håkan. Han samarbetar själv med exempelvis Lule älvdal, Råne älvdal med flera. Tillsammans med dem

anordnar han konferenser med olika äventyr. Hela december hade han även ett samarbete med Winter Land i Buddbyn, där han guidade skoterturer. Håkan säger att om det arrangeras guidade skoterturer så är det honom man anlitar. Han riktar sig till alla områden företag, skolor, förskolor, handikappade och även till privata personer. Turerna kan vara allt från en timme till tre dagar och han håller med skotrar och tillbehör. Han tycker att firman ligger i ett perfekt läge för turer i området och tillägger att skoterleder, skog och mark gör att det tilltalar många. Han har även arrangemang med bygden exempelvis pimpeltävlingen som ni kan läsa om på Hedenbladets baksida. Där är Håkan med och ordnar aktiviteter.

BAKOM LOKALEN kan man hitta en stor kåta som Håkan har byggt. Den rymmer 30 till 40 personer. Där äter de som har varit ute på skotersafari. När Håkan pratar om sin kåta hör man att det minsann inte råder idé-torka.

HAN HAR FLERA PROJEKT på gång i sin äventyrsfirma. Bakom lokalen kan man se ett högt staket och innanför staketet finns kåtan. Där ska det även finnas en bastutunna i rostfritt stål med reningsverk, som han håller på

Ledsen

-Vo för söj do so molokken eut?

-Jö hä viri dill lekarn å hån sä att jö nöges tåga i piller vorn dä löijve eut!

-Men he vär väl åt so fallit.

-Jåå hån gää me bara schiow stittsja!

Översättning från bondskan:

-Varför ser du så ledsen ut?

-Jag har varit till läkaren och han sa att jag var tvungen att ta ett piller om dagen livet ut.

-Men det var väl inte så farligt.

-Jo han gav mig bara sju stycken!

att bygga och en vanlig bastu. Dessa ska användas vid t.ex. firmafester. Gästerna ska efter att ha varit på skotersafari kunna äta i kåtan, bada, basta och ha det trevligt.

FRITIDSCOMPANIET erbjuder även barnarrangemang. Håkan tar emot barn minst 8 st barn. Barnen får köra skoter, åka pulkor, äta hamburgare i kåtan och födelsedagsbarnet får en present. Håkan sätter säkerheten högt och har en övningsbana på området och ordentliga genomgångar av allt. Han kan även ställa in hastigheten på skotrarna för att undvika olyckor.

UNDER DE SNÖFRIA PERIODERNA är det andra aktiviteter på gång. Han ska hyra ut crossmotorcyklar, allt från 80 kubik och uppåt. Sedan är det hans företag- om allt går som han vill- som ska hyra ut grejer på campingen i Boden. Där kommer man att kunna hyra motorcyklar, kanoter, flytvästar, vattenskotrar och cyklar. Den 17 april far Håkan till USA för att titta på vattenskotrar med mera. Han kommer även att ordna barn- och vuxenroligt med olika arrangemang som en restaurangflotte, försäljning av kläder och hantverk. Man får inte vara rädd för att arbeta när man som Håkan har så många idéer. Håkan säger att det inte finns några gränser och att det bara är fantasin och efterfrågan som styr.

Fritidskompaniet har en egen hemsida för er som vill veta mera: www.fritidscompaniet.com.

FAMILJEAKTIVITETER

På **HEDAVAN** den
4 april kl. 11-15

PIMPELTÄVLING **KL. 12-14**

Startkort vuxna 100:-,
barn under 12 år 50:-

ÖVRIGA AKTIVITETER:

Tipsrunda, lassokastning,
slangbelleskjutning, barnskoter,
dragracingskoter.

Försäljning av fika, hamburgare
Fina priser!

Vägvisning till parkeringsområde
från Älvsbyvägen

Arr. Hedens Byautvecklingsförening och Hedens Byalag